
Naftna industrija - Slovar - 1. del (ekvivalenten ISO 1998-1:1974)

Petroleum industry - Vocabulary - Part I

Industrie pétrolière - Vocabulaire - Partie I

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

SIST ISO 1998-1:1996

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/fbd0f319-0b89-4c62-a26c-99c23fc969c3/sist-iso-1998-1-1996>

Deskriptorji: asfalt, bitumen, bencin, mineralno olje, naftna industrija, slovar

ICS 75.160.20

Referenčna številka
SIST ISO 1998-1:1996 (sl)

Nadaljevanje na straneh od 2 do 21

UVOD

Standard SIST ISO 1998-1, Naftna industrija - Slovar - 1. del, prva izdaja, 1996, ima status slovenskega standarda in je ekvivalenten mednarodnemu standardu ISO 1998-1:1974, Petroleum industry - Vocabulary - Part 1, First Edition, 1974.

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 1998-1:1974 je pripravil tehnični odbor Mednarodne organizacije za standardizacijo ISO/TC 28 Naftni proizvodi. Slovenski standard SIST ISO 1998-1:1996 je prevod angleškega besedila mednarodnega standarda ISO 1998-1:1974. Slovenskemu prevodu so zaradi lažjega razumevanja dodani izrazi v angleščini in francoščini. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvorni mednarodni standard v angleškem jeziku. Slovensko izdajo standarda je pripravil tehnični odbor USM/TC NAD Naftni derivati, delovna skupina Maziva.

Ta slovenski standard je dne 1996-10-21 odobril direktor USM.

OSNOVA ZA IZDAJO STANDARDARDA

- Prevod standarda ISO 1998-1:1974

OPOMBI

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz mednarodni standard, v SIST ISO 1998-1:1996 to pomeni slovenski standard.
- Uvod in nacionalni predgovor nista sestavni del standarda.

[SIST ISO 1998-1:1996](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/fbd0f319-0b89-4c62-a26c-99c23fc969c3/sist-iso-1998-1-1996)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/fbd0f319-0b89-4c62-a26c-99c23fc969c3/sist-iso-1998-1-1996>

VSEBINA	Stran
Uvod	4
Namen in področje uporabe	4
1 Proizvodi in surovine	4
2 Lastnosti in preskusi.....	10
3 Proizvodnja in predelava.....	14
4 Drugo	15
Abecedno kazalo slovenskih izrazov	16
Abecedno kazalo angleških izrazov	18
Abecedno kazalo francoskih izrazov.....	20

iTeh STANDARD PREVIEW **(standards.iteh.ai)**

SIST ISO 1998-1:1996

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/fbd0f319-0b89-4c62-a26c-99c23fc969c3/sist-iso-1998-1-1996>

Naftna industrija - Slovar - 1. del

Uvod

Namen tega seznama izrazov in definicij je zadostiti potrebi po mednarodno enakovrednih izrazih, ki se uporabljajo v naftni industriji.

Definicije naj bi se uporabljale v državnih in mednarodnih standardih, niso pa strogo tehnične in niso namenjene za natančne zakonske definicije.

Nadaljnji sezname izrazov, ki bodo sestavljali mednarodni standard, bodo, ko bo to potrebno, objavljeni kot dodatni deli ISO 1998.

Namen in področje uporabe

Ta mednarodni standard določa nabor enakovrednih angleških, francoskih in ruskih izrazov, ki se uporabljajo v naftni industriji, s primernimi definicijami v treh jezikih. Prvi del vsebuje temeljne izraze.

1 Proizvodi in surovine

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-001	- zemeljski plin - natural gas - gaz naturel	Plinasti ogljikovodiki (v glavnem metan) iz podzemeljskih usedlin, katerih pridobivanje je lahko povezano s pridobivanjem surove nafte. Plin se glede na vsebnost lahko kondenzirajočih ogljikovodikov opisuje kot "moker" ali "suh". Izraz se uporablja tudi za očiščeni proizvod.
1-002	- utekočinjeni naftni plin - liquefied petroleum gas - gaz de pétrole liquéfiés	Mešanica lahkih ogljikovodikov, ki so pri normalni temperaturi in tlaku plinasti. V tekočem stanju se ohranja s povečanim tlakom ali znižano temperaturo. Glavne sestavine so propan, propen, butani in buteni.
1-003	- saje - carbon black - noir de carbone	Snovno čist, fino porazdeljen ogljik, ki ponavadi nastane iz plinastih in tekočih ogljikovodikov pri nadzorovanem zgorevanju z omejenim dotokom zraka, tako da je zgorevanje nepopolno.
1-004	- gorivo za reaktivne motorje - jet fuel - carburéacteurs (Combustibles pour moteurs à réaction)	Naftni destilati, ki se uporabljajo kot vir energije v sistemih z reaktivnim pogonom. V širšem pomenu gorivo, ki je primerno za uporabo v letalskih plinskih turbinah.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-005	<ul style="list-style-type: none"> - svetilni petrolej - lamp oil (Kerosine) - pétrole lampant 	Rafinirani naftni destilat, na splošno namenjen za razsvetljavo in gretje.
1-006	<ul style="list-style-type: none"> - mast - grease - graisse 	Polčvrsto ali čvrsto mazivo iz stabilizirane mešanice mineralnega, rastlinskega, živalskega ali sintetičnega olja in mil ali drugih zgoščevalcev. Lahko vsebuje tudi druge sestavine.
1-007	<ul style="list-style-type: none"> - mazalno olje - lubricating oil - huile lubrifiante (huile de graissage) 	Olje, večinoma rafinirano, namenjeno predvsem zmanjševanju trenja med površinami, ki se premikajo.
1-008	<ul style="list-style-type: none"> - vretensko olje - spindle oil - huile à broche 	Mazalno olje nizke viskoznosti, namenjeno za mazanje manj obremenjenih elementov hitro tekočih strojev (prvotno vretena tekstilnih strojev).
1-009	<ul style="list-style-type: none"> - cilindrsko olje - cylinder oil - huile pour cylindres 	Mazalno olje visoke viskoznosti in z visokim plameniščem, uporabno predvsem za mazanje cilindrov in ventilov parnih strojev.
1-010	<ul style="list-style-type: none"> - detergentno olje - detergent oil - huile détergente 	Mazalno olje, ki se ponavadi uporablja v batnih strojih (glej izraz - 1-031). Sposobno je fino porazdeliti (dispergirati) razkrojne produkte in druge nečistoče (kontaminante) ter jih zadrževati v suspenziji (lebdanju). Ta lastnost je posledica prisotnosti ustreznih dodatkov (aditivov).
1-011	<ul style="list-style-type: none"> - strojno olje - machine oil - huile mouvement 	Olje, ki se uporablja za mazanje gibajočih se elementov manj obremenjenih strojev, ki obratujejo pri zmernih temperaturah.
1-012	<ul style="list-style-type: none"> - belo olje - white oil - huile blanche 	Visoko rafinirano olje, skoraj brezbarvno.
1-013	<ul style="list-style-type: none"> - izolacijsko olje - insulating oil - huile isolante 	Olje, ki ima dobre dielektrične lastnosti in se uporablja v električnih napravah.
1-014	<ul style="list-style-type: none"> - ozokerit - ozokerite - ozokérite 	Naravni rudninski vosek, ki je po sestavi podoben naftnemu vosku in lahko vsebuje rudninske nečistoče.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-015	- cerezin - ceresin - cérésine	Prvotno rafiniran ozokerit. Komercialni proizvod je skoraj vedno primešan naftnemu vosku.
1-016	- vazelin - petrolatum - petrolatum	Čvrsti proizvod iz mikrokristaliničnega voska (glej izraz 1-051) in relativno velike količine mineralnega olja.
1-017	- naravni asfalt - rock asphalt - asphalte naturele	Kamen, ki se nahaja v naravi, predvsem apnenčastega, včasih tudi kremenčevega izvora, prepojen z bitumnom.
1-018	- asfalt - asphalt - asphalte artificiel (ou synthétique)	Mešanica bitumna in rudninskih snovi. Opomba: V Severni Ameriki se izraz asfalt uporablja za bitumen.
1-019	- pihani bitumen - blown bitumen - bitume soufflé	Oksidiran bitumen, pridobljen s pihanjem zraka v vroči (glej izraz 1-048) ali zmehčani bitumen (glej izraz 1-050).
1-020	- parafinski vosek - paraffin vax - paraffine	Proizvod, dobljen iz destilatov. Pretežno vsebuje mešanico nasičenih ogljikovodikov, ki so trdni pri običajnih temperaturah. Popolnoma rafiniran parafin ima nizko vsebnost olja in precej izrazito kristalno strukturo.
1-021	- parafinski kotlovec - paraffin scale - paraffine écaille	Nepopolno razoljen parafinski vosek, dobljen iz surovega parafinskega voska (glej izraz 1-037).
1-022	- bencin - gasoline (petrol) - essence	Rafiniran naftni destilat, ki ponavadi vre v območju od 30 do 220 °C in ki se, kombiniran z določenimi dodatki (aditivi), uporablja kot gorivo za motorje z vžiganjem z iskro. V širšem pomenu se izraz uporablja tudi za druge proizvode, ki vrejo v tem območju (glej naravni bencin itd.).
1-023	- naravni bencin - natural gasoline (casing head gasoline) - essence naturelle	Tekoči naftni proizvod z nizkim vreliščem, dobljen iz naravnega plina z ekstrakcijo. V svojem "naravnem" ali nestabiliziranem stanju vsebuje precej velik delež propana in butana. Z odstranitvijo propana se dobi stabilizirani bencin.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-024	<ul style="list-style-type: none"> - specialni bencin - special boiling point (sbp) spirit - essence spéciale 	Frakcija nafte, ki ima relativno ozko območje destilacije in je posebej obdelana za določene namene uporabe.
1-025	<ul style="list-style-type: none"> - čisti bencin - sweet gasoline - essence douce 	Bencin, ki vsebuje zanemarljive količine vodikovega sulfida in merkaptanov in tako daje negativno reakcijo na preskus s plumbatom (II) (glej izraz 2-001).
1-026	<ul style="list-style-type: none"> - vrhnji destilat - overhead - distillat de tête 	Najbolj hlapna frakcija, ki izhaja na vrhu destilacijske kolone.
1-027	<ul style="list-style-type: none"> - fluksirno olje - flux oil - huile de fluxage 	Olje nizke hlapnosti, primerno za mehčanje bitumna ali naravnega asfalta.
1-028	<ul style="list-style-type: none"> - olje iz skrilavca - shale oil - huile de schiste 	Mineralno olje, dobljeno pri pirolizi oljnega skrilavca.
1-029	<ul style="list-style-type: none"> - mineralno olje - mineral oil - huile minérale 	Olje, ki vsebuje mešanico ogljikovodikov naravnega izvora ali mešanico ogljikovodikov, dobljenih z obdelavo materialov rudninskega izvora.
1-030	<ul style="list-style-type: none"> - olje za spiranje benzena (olje za absorpcijo benzena) - benzole wash oil (benzole absorbing oil) - huile de débenzolage 	Olje, ki se uporablja za odstranjevanje lahkih aromatskih ogljikovodikov iz plina, dobljenega iz premoga ali iz koksarniških peči.
1-031	<ul style="list-style-type: none"> - motorno olje - engine oil - huile pour moteurs 	Mazalno olje, ki se uporablja v strojih z notranjim zgorevanjem in v drugih tipih motorjev.
1-032	<ul style="list-style-type: none"> - olje za parne turbine - steam turbine oil - huile pour turbines à vapeur 	Visoko rafinirano mazalno olje, ki ponavadi vsebuje dodatke (aditive) in se uporablja za mazanje parnih turbin. Med drugimi lastnostmi ima tudi to, da z vodo ne tvori stabilnih emulzij.
1-033	<ul style="list-style-type: none"> - črno olje - black oil - huile noir 	<p>Temno mazalno olje, ki se uporablja v nekaterih strojih s počasnim gibanjem.</p> <p>Opomba: V nekaterih državah se ta izraz uporablja tudi za kurilna olja iz destilacijskega ostanka.</p>

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-034	<ul style="list-style-type: none"> - emulgirno olje - soluble oil - huile soluble 	Olje, ki vsebuje emulgatorje in z vodo tvori stabilne emulzije ali koloidne suspenzije. Uporablja se zlasti za mazanje in hlajenje pri obdelavi kovin.
1-035	<ul style="list-style-type: none"> - pihano olje - blown oil - huile soufflée 	Rastlinsko ali živalsko olje, ki se oksidira s segrevanjem in prepihavanjem z zrakom, da se poveča njegova viskoznost. Uporablja se kot dodatek (aditiv) oljem za ladijske motorje.
1-036	<ul style="list-style-type: none"> - voskasti destilat - waxy distillate - distillat parafineux 	Frakcija, ki vsebuje relativno veliko količino parafinskega voska.
1-037	<ul style="list-style-type: none"> - surovi parafinski vosek - slack wax - gatsch 	Surovi parafinski vosek, dobljen pri deparafinaciji destilata; vsebuje velik delež tekočih ogljikovodikov.
1-038	<ul style="list-style-type: none"> - plin v jeklenkah - bottled gas - gaz en bouteille 	Utekočinjeni naftni plin, shranjen pod tlakom v primernih posodah.
1-039	<ul style="list-style-type: none"> - rafinerijski plin - refinery gas - gaz de raffinerie 	Plin, ki je dobljen pri rafinaciji surove nafte in sestoji v glavnem iz ogljikovodikov.
1-040	<ul style="list-style-type: none"> - tlačni destilat - pressure distillate - distillat de craquage 	Nerafiniran destilat, dobljen s krekiranjem (glej izraza 3-002 in 3-003).
1-041	<ul style="list-style-type: none"> - surova nafta - crude oil - pétrole brut 	V naravi nastala zmes ogljikovodikov. Surova nafta ima lahko parafinsko, asfaltno ali mešano osnovo, odvisno od prisotnosti parafinskega voska, bitumna ali obeh v ostanku atmosferske destilacije.
1-042	<ul style="list-style-type: none"> - naftenska surova nafta - naphthenic base crude - pétrole brut naphthénique 	Približno soznačno s surovino na asfaltni osnovi (glej izraz 1-041).
1-043	<ul style="list-style-type: none"> - destilat mazalnega olja - lubricating oil distillate - distillat pour huile lubrifiante 	Proizvod, ki ima tako destilacijsko območje in viskoznost, da se lahko z rafinacijo dobi mazalno olje.
1-044	<ul style="list-style-type: none"> - snov za impregnacijo - cable compound - mélange isolant pour câbles 	Mešanica mineralnega olja in zgoščevalca (vazelin, smole, polimeri, bitumen itd.), namenjena za impregnacijo izolacije pri električnih kabljih.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-045	<ul style="list-style-type: none"> - asfaltni peski - asphaltic sands - sables bitumineux 	Peski, impregnirani z bitumnom, ki se lahko ekstrahira s topilom.
1-046	<ul style="list-style-type: none"> - bitumensko vezivo - bituminous binder - liant bitumineux 	Bitumenski proizvod (glej izraz 1-048), ki ima sposobnost aglomeriranja.
1-047	<ul style="list-style-type: none"> - naftni koks - petroleum coke - coke de pétrole 	Črnkast trden proizvod, v glavnem sestavljen iz ogljika, večinoma dobljen pri termičnem krekingu.
1-048	<ul style="list-style-type: none"> - bitumen - bitumen - bitume 	<p>Viskozna, poltrdna ali trdna snov, v glavnem sestavljena iz ogljikovodikov in njihovih derivatov, topna v ogljikovem disulfidu.</p> <p>Bitumen se pridobiva s predelavo ostankov po destilaciji surove nafte (v posameznih primerih tudi iz najtežje frakcije).</p> <p>Je tudi sestavina naravnega asfalta (glej izraz 1-017).</p> <p>V skladu s svojimi lastnostmi se bitumni uporabljajo za emulzije, prekrivanje streh, vodotesnost, izolacijo, gradnjo cest, vezavo agregatov itd.</p>
1-049	<ul style="list-style-type: none"> - židki bitumen - cut-back bitumen - bitume fluidifié 	Težko tekoč bitumen, katerega viskoznost je znižana z dodajanjem bolj ali manj hlapljivega razredčila.
1-050	<ul style="list-style-type: none"> - zmehčani bitumen - fluxed bitumen - bitume fluxé 	Bitumen, zmehčan z dodajanjem fluksirnega olja (glej izraz 1-027), z relativno nizko hlapnostjo.
1-051	<ul style="list-style-type: none"> - mikrokristalinični vosek - micro-crystalline wax - cire microcristalline 	Proizvod, v glavnem sestavljen iz mešanice nasičenih ogljikovodikov, ki so trdni pri običajnih temperaturah, imajo finejšo kristalno strukturo kot parafinski vosek in relativno nizko vsebnost olja. Navadno dobljen iz ostankov pri rafinaciji mineralnih olj.
1-052	<ul style="list-style-type: none"> - emulgirani bitumen - emulsified bitumen - bitume émulsionné 	Bitumen, emulgiran v vodni fazi, ki vsebuje površinsko aktivno snov.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
1-053	- zaviralci klenkanja - anti-knock agent - agent antidétonant	Proizvod, ki se v zelo majhnih količinah dodaja gorivom za motorje z vžigom z iskro za povečanje njihove odpornosti proti klenkanju. V praksi se kot zaviralci klenkanja uporabljajo organokovinske spojine, pri čemer sta najbolj znana svinčev tetraetil in/ali svinčev tetrametil. Obe spojini se uporabljata skupaj s halogenskimi spojinami, da se s tem olajša izločanje svinca po zgorevanju.
1-054	- dodatek (aditiv) - additive - additif	Primerna snov, dodana naftnemu proizvodu, ki mu da posebne lastnosti ali mu izboljša njegove naravne lastnosti.
1-055	- inhibitor - inhibitor - inhibiteur	Snov, ki se nahaja v naftnih proizvodih v zelo majhnih količinah ali se jim dodaja (glej izraz 1-054) in katere prisotnost v naftnem proizvodu zavira ali preprečuje nastajanje določenih nezaželenih pojavov, kot na primer nastajanje lepljivih snovi v uskladiščenih bencinih, spreminjanje barve mazalnih olj, korozija v turbinah in tako naprej.
1-056	- asfalteni - asphaltenes - asphaltènes	Sestavni del naftnih proizvodov z visoko molekularno maso, temno barvo, brez voskov, netopni v n-heptanu in topni v vročem benzenu.

2 Lastnosti in preskusi

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
2-001	- preskus s plumbatom (II) (doktorjev test) - doctor test - essai au plombite de sodium	Preskus za določanje spojin žvepla, na primer vodikovega sulfida ali merkaptanov, v brezbarvnih ali malo obarvanih naftnih proizvodih pri delovanju teh spojin na natrijev plumbat (II) v prisotnosti elementarnega žvepla.
2-002	- parni tlak - vapour pressure - pression de vapeur	Tlak par naftnega proizvoda, določen v ustrezni napravi in pod pogoji, določenimi s standardom.

Zap. št.	Izraz v slovenščini Izraz v angleščini Izraz v francoščini	Definicija
2-003	<ul style="list-style-type: none"> - viskoznost - viscosity - viscosité 	Merilo notranje odpornosti snovi na tečenje. Viskoznost se zmanjšuje, če temperatura narašča.
2-004	<ul style="list-style-type: none"> - indeks viskoznosti - viscosity index - indice de viscosité 	<p>Karakteristično število na dogovorjeni lestvici, ki se uporablja za označevanje spreminjanja viskoznosti olj s temperaturo.</p> <p>Visok indeks viskoznosti izraža relativno majhno spremembo viskoznosti s temperaturo in obratno.</p>
2-005	<ul style="list-style-type: none"> - preskus z bakrenim trakom - copper strip test - essai à la lame de cuivre 	Preskus za ovrednotenje korozivnosti proizvoda na baker pod določenimi pogoji.
2-006	<ul style="list-style-type: none"> - bromovo število - bromine number - nombre de brome 	Masa broma v gramih, ki pod pogoji, določenimi s standardom, reagira s 100 grami naftnega proizvoda. Izraža stopnjo nenasičenosti proizvoda.
2-007	<ul style="list-style-type: none"> - indukcijski čas - induction period - période d'induction 	Čas, v katerem je proizvod pod pogoji pospešene oksidacije, določene s standardom, stabilen.
2-008	<ul style="list-style-type: none"> - anilinska točka - aniline point - point d'aniline 	Najnižja temperatura, pri kateri se anilin in proizvod enakih prostornin popolnoma mešata pod pogoji, določenimi s standardom.
2-009	<ul style="list-style-type: none"> - voda in usedlina (sediment) - water and sediment - eau et sédiments 	Skupna vsebnost trdnih snovi in vodnih raztopin v naftnem proizvodu, ki se pri mirovanju usedejo ali pa se ločitev pospeši s centrifugiranjem pod pogoji, določenimi s standardom.
2-010	<ul style="list-style-type: none"> - cetansko število - cetane number - indice de cétane 	<p>Število na dogovorjeni lestvici, ki izraža sposobnost samovžiga dieselskega goriva pod pogoji, določenimi s standardom.</p> <p>Izraženo je s prostorninskim odstotkom cetana v referenčni mešanici, ki ima enako zakasnitev vžiga kot gorivo za analizo. Čim višje je cetansko število, tem krajša je zakasnitev vžiga.</p>